

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 330.3(339.9)

DOI: 10.5281/zenodo.3245052

МАНЦУРОВ І.Г.,
СІГАЙОВ А.О.,
ХРАПУНОВА Я.В.

Інклюзивне зростання як відповідь на сучасні виклики глобалізації

Предмет дослідження – методологічні засади вимірювання інклюзивного зростання.

Метою написання *статті* є концептуальне визначення інклюзивного зростання у форматі його трактування впливовими міжнародними організаціями, оцінювання відповідності стану економіки та соціальної сфери України стандартам інклюзивного зростання та визначення на цій основі заходів державної політики, реалізація яких сприятиме подоланню кризових явищ в економіці країни та протидії глобальним викликам сьогодення.

Методологія проведення роботи – нові підходи до протидії цим викликам, розроблених міжнародною спільнотою у форматі реалізації концепції інклюзивного зростання. На основі використання методу головних компонент удосконалено методологію оцінювання стану економіки та соціальної сфери України й здійснено аналіз відповідності цього стану міжнародним стандартам інклюзивного розвитку.

Результати роботи – зроблено важливий концептуальний висновок відносно невідповідності нині діючої моделі економічної поведінки України викликам сьогодення.

За результатами багатовимірного оцінювання стану економіки України розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення державної економічної політики, реалізація якої, на думку авторів, сприятиме досягненню стандартів сталого інклюзивного розвитку.

Ключові слова: інклюзивне зростання, вдосконалення державної економічної політики, оцінювання стану економіки та соціальної сфери, частинні та інтегральні показники інклюзивного зростання.

МАНЦУРОВ І.Г.,
СІГАЙОВ А.А.,
ХРАПУНОВА Я.В.

Инклюзивное развитие как ответ на современные вызовы глобализации

Предмет исследования – методологические основы измерения инклюзивного развития.

Целью написания **статьи** является концептуальное определение инклюзивного развития в формате его трактовки влиятельными международными организациями, оценки соответствия состояния экономики и социальной сферы Украины стандартам инклюзивного развития и определение на этой основе мер государственной политики, реализация которых будет способствовать преодолению кризисных явлений в экономике страны и противодействия глобальным вызовам современности.

Методология проведения работы – новые подходы к противодействию этим вызовам, разработанные международным сообществом в формате реализации концепции инклюзивного развития. На основе использования метода главных компонент усовершенствована методология оценки состояния экономики и социальной сферы Украины и осуществлен анализ соответствия этого состояния международным стандартам инклюзивного развития.

Результаты работы – сделан важный концептуальный вывод относительно несоответствия ныне действующей модели экономического поведения Украины вызовам современности.

По результатам многомерной оценки состояния экономики Украины разработаны практические рекомендации по совершенствованию государственной экономической политики, реализация которой, по мнению авторов, будет способствовать достижению стандартов устойчивого инклюзивного развития.

Ключевые слова: инклюзивное развитие, совершенствование государственной экономической политики, оценка состояния экономики и социальной сферы, частные и интегральные показатели инклюзивного развития.

MANTSUROV I.G.,
SIGAYOV A.O.,
KHRAPUNOVA Y.V.

Inclusive growth as an answer on modern challenges of globalization

The subject of the study – methodological aspects of inclusive growth and development measurement.

The purpose of the study is the conceptual definition of inclusive growth in the format of its interpretation by influential international organizations, the assessment of the conformity of the state of the economy and the social sphere to the standards of inclusive growth, and the definition of measures on state policy on this basis, the implementation of which will help to overcome the crisis phenomena in the country's economy and counteract global challenges of modern times.

Methods of research – is new approaches to counteracting these challenges, developed by the international community in the format of the implementation of the concept of inclusive growth. Based on the use of the method of the main components, the methodology for assessing the state of the economy and the social sphere of Ukraine was improved and an analysis was made of the compliance of this state with the international standards of inclusive development.

The results of the work – an important conceptual conclusion is drawn regarding the incompatibility of the current model of economic behavior of Ukraine with the challenges of the present.

As a result of the multivariate assessment of the state of the economy of Ukraine, practical recommendations for the improvement of the state economic policy have been developed, the implementation of which, according to the authors, will contribute to the achievement of the standards of sustainable inclusive development.

Key words: inclusive growth and development, improvement of the state economic policy, assessment of the state of the economic and the social spheres, simple and integral indicators of inclusive growth and development.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку глобальної економіки характеризується уточненням теоретичних концепцій, наростанням протиріч, появою нових глобальних проблем, по-

силенням взаємозалежності всіх учасників і складових світової економічної системи. Глобалізація світової економіки створює нове «навколишнє середовище» для економічного зростання країн, ви-

значаючи нові орієнтири їх економічної політики. Динамічні зміни у світовому господарстві являють собою «глобальні виклики» багатьом країнам, як розвиненим, так і таким, що розвиваються.

З метою ефективної протидії цим викликам як національні уряди, так і міжнародні організації розробляють принципово нові концептуальні підходи, механізми та технології, використання яких повинно сприяти послідовному вирішенню базових питань сьогодення, поява яких пов'язана із процесами глобалізації.

Особливий інтерес викликає аналіз нових підходів до протидії цим викликам, розроблених міжнародною Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) (англ. – Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), яка об'єднує 34 держави, більшість з яких є країнами з потужними національними економіками, функціонування яких забезпечує високий рівень доходу громадян, конкурентне значення Індексу людського розвитку тощо і які класифікуються як розвинені.

Вищезазначені підходи системно викладено у програмному документі, який був прийнятий на сесії Ради ОЕСР на міністерському рівні у 2012 році. Цей документ має назву «Нові підходи до протидії економічним викликам», (англ. – New Approaches to Economic Challenges, – NAEC) та формує важливий системний процес, спрямований на розроблення та послідовне поліпшення аналітичної діяльності та інструментарію, які мають використовуватися міжнародними організаціями та урядами окремих країн з метою вирішення питань, окреслених вище.

Аналіз досліджень та публікацій. Збільшення наукових інтересів щодо пошуку моделі розвитку соціально-економічних систем, яка відповідатиме принципам сталого розвитку та інклюзивного зростання викликало зростання кількості публікацій праць таких закордонних учених як Стігліц Дж., Асмоглоу Д., Робінсон Д., Райнет Е., Голандер С., Болінг Р., Подест Дж., Бедос З., Дуффо Е., Тодаро М. та інші.

Серед українських науковців можна виділити наукові праці Амоші О. І., Анісімова В. Г., Базилюк А. В., Вишневського В. П., Гееця В. М., Єрмолаєва Є. В., Лібанової Е. М., Лугініної О. Є., Манцурова І. Г., Оголь Д. О., Сімків Л. Є., Сидорової А. В., Тараненко І. В. тощо.

Узагальнюючи результати досліджень закордонних та українських учених, можна зробити

висновок, що у відповідних публікаціях розглядаються інклюзивні моделі розвитку, описуються їх особливості у різних країнах, проте недостатньо уваги приділено глибинному аналізу кожної з них.

Виклад основного матеріалу. На поточний момент існує об'єктивна потреба у пошуку нових джерел зростання для досягнення стійкого інклюзивного економічного розвитку з метою підвищення добробуту суспільства, на чому, зокрема, було наголошено на останньому Всесвітньому економічному форумі в Давосі у 2018 році.

Термін «нові підходи» у трактуванні ОЕСР відображає розуміння того, що добробут суспільства складається не лише з росту реального ВВП і матеріальних доходів населення, але й є поняттям багатовимірним, що включає в себе й такі сфери життя людини, як освіта, охорона здоров'я, особиста безпека, екологія та багато інших. Враховується й той факт, що одного лише параметра «стійкості» для економічного зростання недостатньо: зростання має бути інклюзивним, тобто таким, яке окрім забезпечення високих та стабільних темпів зростання економіки та збереження навколишнього середовища, повинно надавати людям рівні можливості для реалізації свого людського потенціалу.

Таке поняття є результатом трансформації концепцій «економічного зростання» та «сталого розвитку» у більш сучасну ідеологію «інклюзивного зростання». При цьому, кожне з послідовних понять не заперечує, а гармонійно розвиває йому попередні, збагачуючи їх, роблячи більш досконаліми і такими, що відповідають реаліям сучасності [3].

З метою реалізації першого етапу рамки процесу NAEC, а саме – проведення аналізу функціонування економіки України у форматі інклюзивного зростання протягом попередніх років, авторами розроблено систему статистичних показників, за допомогою якої оцінюються ступінь відповідності характеристик стану економіки України та її соціальної сфери стандартам інклюзивного розвитку, а у разі відсутності такої відповідності – здійснюється оцінка ризику виникнення кризової ситуації, інтенсивності її перебігу, економічних та соціальних наслідків тощо.

У результаті такого підходу запропоновано принципово новий методичний підхід до оцінювання співвідношення, умовно кажучи, «еталонних» характеристик інклюзивного зростання, із фактичними значеннями відповідних індикаторів

рів, що визначають стан економіки України та її соціальної сфери. Такий підхід дає можливість у разі суттєвого порушення співвідношення, яке аналізується, оцінити загрози зародження економічної кризи, а у випадку її виникнення – інтенсивності, тривалості та глибини.

Формування системи статистичних показників, за якими оцінюється рівень відповідності стану економіки та соціальної сфери стандартам інклюзивного зростання, здійснюється таким чином.

На першому етапі, за результатами аналізу характеристик інклюзивного зростання, рекомендованих ОЕСР і формалізованих останнім самітом Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) у лютому 2018 року, а також антикризових стратегій розвинутих країн світу, було сформовано перелік спеціальних показників вимірювання та оцінювання інклюзивного економічного зростання та ризику виникнення кризової ситуації держав, який налічує близько 80–ти абсолютних і відносних показників.

Лева частина цих показників розраховується та використовується у практиці органів державної статистики України, що уможлиблює побудову довгих динамічних рядів.

З метою фіналізації процесу формування системи показників, вся сукупність із 80–ти показників з певною мірою умовності розподіляється на 5 груп: макроекономічні, фінансові, інвестиційної та інноваційної діяльності, виробничі та зовнішньоекономічної діяльності з послідовним оцінюванням щільності зв'язку між показниками за допомогою коефіцієнтів кореляції у кожній групі. Показники з коефіцієнтом кореляції $r < 0,7$ виключаються з переліку як неістотні. В результаті такої селекції було сформовано остаточну систему частинних показників стану економіки України, кількість яких сягає 22–х (див. таблицю 1).

Для усереднення значень частинних показників оцінювання цього стану та загрози виникнення кризи, з метою розрахунку інтегрального показника використано метод головних компонент, згідно якому частинні показники – компоненти G_j визначаються, спираючись на зв'язок їх із первинними показниками:

$$z_i = \sum_1^m a_{ij} G_j,$$

де z_i – стандартизовані значення i -го показника; a_{ij} – факторне навантаження j -ої компоненти на i -й показник, оцінює щільність зв'язку між ними [5].

Таким чином розраховано кількісні показники оцінки стану економіки України та їх відповідності стандартам інклюзивного зростання (Табл. 1).

Інтегральний показник рівня відповідності стандартам інклюзивного економічного зростання, а у разі невідповідності – загрози виникнення кризи визначається на основі частинних показників як середня арифметична. Співвідношення значення інтегрального показника з еталонним значенням, яке береться за 100, слугує індикатором відповідності критеріям інклюзивного зростання або, у протилежному випадку, загрози виникнення кризи.

Стан соціальної сфери має забезпечувати високий і якісний рівень життя населення, незалежно від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз (Таблиця 2).

Цей складник характеризується наступними індикаторами: рівень використання праці (відношення оптимального попиту на працю до її пропозиції); рівень оплати праці у випуску; рівень тіньової заробітної плати до офіційної; рівень тіньової зайнятості до загальної зайнятості; рівень видатків на освіту до ВВП, %; рівень видатків на охорону здоров'я до ВВП, %; відношення середньої заробітної плати до прожиткового мінімуму; питома вага заробітної плати у структурі доходів населення, %; рівень пенсійних видатків до ВВП; рівень дефіциту Пенсійного фонду до ВВП, % тощо.

Серед проблем соціальної сфери слід виділити: низьку частку фонду оплати праці у ВВП; високий рівень тінізації заробітної плати; значний рівень тіньової зайнятості; недостатній рівень фінансування освіти та охорони здоров'я; значний рівень пенсійних видатків до ВВП тощо.

Оцінювання відповідності стану соціальної сфери стандартам інклюзивного зростання здійснюється аналогічно оцінюванню стану економіки.

Окремо слід наголосити, що логіка взаємовідносин між станом економіки та соціальної сфери призводить до того, що погіршення якісних й кількісних умов відтворення першого до рівня, який не відповідає стандартам інклюзивного розвитку, неминуче призводить до деградації умов життя та падіння рівня добробуту населення [2].

При цьому, зазвичай, це падіння відслідковується із певним лагом, але й ще більш катастрофічними темпами, про що, зокрема, свідчать дані рис. 1, згідно яких погіршення стану економіки до критичного рівня призводить із лагом в один

Таблиця 1. Порогові та фактичні показники оцінки відповідності стану економіки України міжнародним стандартам інклюзивного розвитку

№ 3/п	Групи показників (А,Б,В,Г,Д) та їх складові с	Значення показників, які відповідають:			Фактичні значення	
		стандартам інклюзивного зростання	передкризовому стану економіки	Критичному стану економіки	у 2008 році	у 2017 році
А. Макроекономічні						
1	Темп зростання ВВП, %	105–107	< 103	< 100	102,10	< 103
2	Валове нагромадження основного капіталу стосовно ВВП, %	30 і більше	< 25	< 20	27,18	< 20
3	Сальдо платіжного балансу стосовно ВВП, %	позитивне	< -1	< -3	-7,0	< -3
4	Рівень тіньової економіки стосовно ВВП, %	менше 20	> 25	> 30	35	> 40
Б. Фінансові						
5	Відношення обсягу грошового агрегату М3 до ВВП (рівень монетизації), %	менше 40	> 40	> 50	54,25	> 60
6	Рівень інфляції, до грудня попереднього року, %	102–105	> 105 < 102	> 110 < 100	122,3	> 110
7	Загальний державний борг стосовно ВВП, %	менше 40	> 45	> 55	13,7	> 60
8	Валовий зовнішній борг стосовно ВВП, %	менше 30	> 30	> 50	55,9	> 90
9	Темп зростання валових міжнародних резервів, %	більше 100	< 100	< 90	84,02	> 100
10	Державний зовнішній борг стосовно річного обсягу експорту товарів і послуг, %	менше 50	> 50	> 70	23,6	> 80
11	Обсяг сукупних платежів з обслуговування державного боргу стосовно доходів ДБ, %	менше 3	> 3	> 5	4,9	> 20
12	Обсяг сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу стосовно доходів ДБ, %	менше 1	> 1	> 3	2,80	> 3
В. Інвестиційної та інвестиційної діяльності						
13	Обсяг інвестицій в основний капітал до ВВП, %	30 і більше	< 30	< 20	24,54	< 20
14	Відношення темпів зростання інвестицій в основний капітал до темпів зростання ВВП, %	95–100	< 100 > 120	< 90 > 130	120,8	< 90
15	Частка підприємств, що впроваджують інновації, в загальній кількості промислових підприємств, %	60 і більше	< 50	< 40	12,5	< 10
Г. Виробничої діяльності						
16	Ступінь зносу основних засобів, %	менше 20	> 25	> 35	61,2	> 80
17	Темп зростання нових робочих місць, %	105 і більше	< 105	< 100	94	< 100
18	Капіталовіддача пром. підприємств, грн./грн.	1,5 і більше	< 1,4	< 1,2	1,2	< 1,2
19	Рентабельність операційної діяльності промислових підприємств, %	10 і більше	< 10	< 7	3,9	< 3
Д. Зовнішньоекономічної діяльності						
20	Коефіцієнт покриття імпорту експортом, %	100–120	< 100; > 120	< 90 > 130	78,2	< 90
21	Експортна залежність, % до ВВП	30 і менше	> 40	> 50	47,1	> 40
22	Імпортна залежність, % до ВВП	30 і менше	> 40	> 50	45,1	> 50

Джерело: Розроблено авторами і розраховано за даними Держстату України та НБУ

Підкреслення даних означає, що фактичне значення показника більше верхньої або менше нижньої межі порогового значення.

рік до формування позакритичного або патологічного стану соціальної сфери (Рисунок 1).

Другий напрямок реалізації рамкових умов процесу НАЕС, як визначалося вище, спрямований на пошук компромісів і синергетичних ефектів.

Протягом останніх десятиліть в цілях зручності зіставлення, вимірювання та прогнозування, основним мірилом й метою економічної політики

були в основному показники обсягу ВВП і їх максимізація. Практика останніх років показала, що одного лише стійкого зростання показника обсягу реального ВВП без урахування інших вимірів якості життя недостатньо. Для довгострокового й інклюзивного поліпшення добробуту людей необхідне розуміння багатовимірної сукупності цілого ряду значущих аспектів людського жит-

Таблиця 2. Порогові та фактичні показники оцінки відповідності стану соціальної сфери України міжнародним стандартам інклюзивного розвитку

№ 3/п	Групи показників (А,Б,В,Г,Д) та їх складові	Значення показників, які відповідають			Фактичні значення показників у 2017 році
		стандартам інклюзивного зростання	передкризовому стану	критичному стану	
А. Сфера соціально-трудових відносин					
1	Відношення наявного доходу населення до ВВП, відсотків	>65	50	40	<40
2	Рівень безробіття (за методологією МОП,%)	<5	7	10	<10
3	Відношення обсягів заробітної плати до обсягів соціальних допомог, разів	1,6	1,2	1	>1
4	Відношення середньомісячної номінальної заробітної плати до прожиткового мінімуму для працездатної особи, разів	3	1,75	1,5	<1,5
Б. Демографічна ситуація					
5	Очікувана тривалість життя при народженні, років	78	68	66	>66
6	Коефіцієнт дитячої смертності (померло дітей віком до одного року), на 1 тис. народжених живими	2	7	11	<10
7	Коефіцієнт депопуляції	<1	1	1	>1
8	Демографічне навантаження непрацездатного населення на працездатне, %	45	53	55	<55
В. Соціальне розшарування					
9	Частка населення із середньодушовими еквівалентними загальними доходами у місяць, нижчими 75 відсотків медіанного рівня загальних доходів, відсотків	8	25	30	<30
10	Співвідношення загальних доходів 10 відсотків найбільш та найменш забезпеченого населення (децильний коефіцієнт), разів	3	6	7	>7
11	Частка витрат на продовольчі товари в споживчих грошових витратах домогосподарств, відсотків	10	30	50	>50
Г. Соціальний захист					
12	Відношення пенсії за віком до середньоєвропейського рівня доходів, разів	1	0,6	0,4	<0,4
13	Відношення середнього розміру пенсії за віком до прожиткового мінімуму осіб, які втратили працездатність, разів	2	1,5	1	<1
14	Відношення допомоги по безробіттю до прожиткового мінімуму для працездатної особи, відсотків	>100	80	75	<75
Д. Безпека життя					
15	Рівень злочинності (кількість злочинів на 100 тис. осіб населення)	<1000	1200	1400	>1400
16	Кількість навмисних вбивств на 100 тис. населення, осіб	0	0 1,3	6,9	>6,9
17	Кількість самовбивств на 100 тис. населення, осіб	0	0 10	20	>20

Джерело: розроблено авторами і розраховано за даними Держстату України та НБУ.

Підкреслення даних означає, що фактичне значення показника більше верхньої або менше нижньої межі порогового значення.

та, таких як рівень здоров'я, освіченості, безпеки, житлової та дозвільної забезпеченості населення, екології і т.д. Подібна багатовимірна природа поняття «добробут» призводить до того, що між різними напрямками державної політики можуть

виникати як взаємодоповнюючі, так й такі, що суперечать одне одному ефекти.

Таким чином, процес НАЕС передбачає проведення всебічного аналізу з метою визначення можливостей комбінування різних видів реформ з

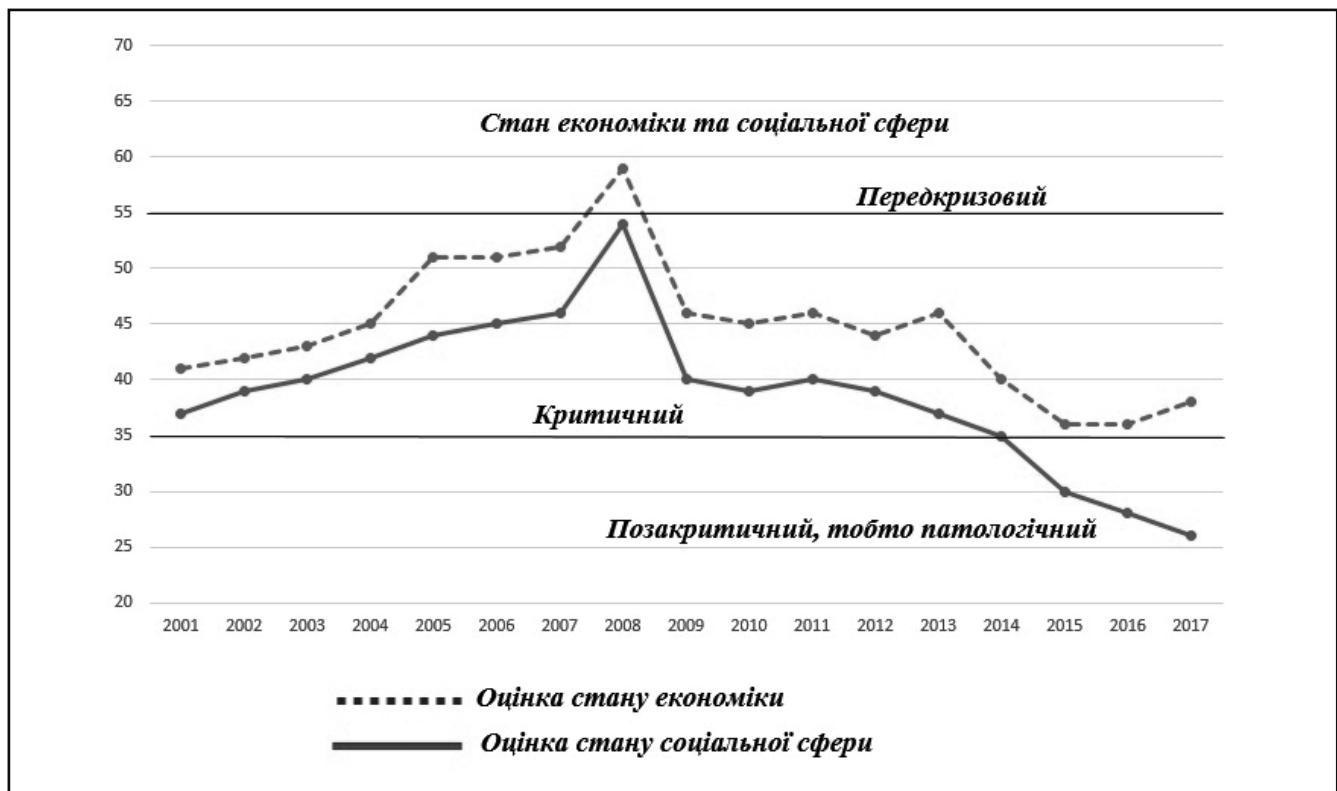

Рисунок 1. Динаміка значень інтегральних показників оцінки стану економіки та соціальної сфери у 2001–2017 рр.

Джерело: Джерело: розроблено авторами і розраховано за даними Держстату України та НБУ

точки зору досягнення стійкого інклюзивного зростання. Даний аналіз буде проводитися з урахуванням досягнень ОЕСР в області «Стратегії розвитку», «Стратегії людського розвитку» та «Стратегії зеленого зростання», що включають напрацювання у сфері безпекової економічної, фінансової, соціальної, інноваційної, освітньої, екологічної та інших складових державної політики.

Третій етап реалізації рамкових умов НАЕС передбачає розроблення таких норм економічної поведінки та державної економічної політики, при яких економічна система переходить у новий стан, що володіє кращими якісними характеристиками. Тобто у процесі розвитку змінюється не лише структура системи (склад елементів і зв'язку), але і взаємовідносини між елементами системи та механізми функціонування цих елементів. Отже, гомеостаз в економічній системі визначає не тільки здатність до динамічної стійкості, але й здатність до керування, тобто до переходу у новий, якісно більш високий стан економічної рівноваги.

Підсумовуючи все викладене вище, автори дійшли до вельми невтішного висновку відносно того, що через вкрай низький рівень розвитку економіки, соціальної сфери, а також через

деградує навколишнє середовище, тобто повну відсутність ознак стійкого інклюзивного зростання Україні світовою спільнотою відведена роль сировинного придатку і, що ще гірше, постачальника кваліфікованої, але дешевої робочої сили.

Висновки

За результатами аналізу відхилень фактичних значень частинних та інтегрального показників, відповідності стандартам стійкого інклюзивного зростання та оцінки загрози виникнення кризової ситуації, визначено, що протягом 2014–2017 рр. стан економіки України в цілому та його складових (макроекономічної, фінансової, інвестиційної, інноваційної, виробничої та зовнішньоекономічної тощо) суттєво погіршився.

Так, зокрема, у 2017 р., порівняно із 2013 р., значення інтегрального показника оцінювання стану економіки погіршилось на вісім пунктів, що свідчить про посилення впливу дестабілізуючих чинників та формування позакритичного, із ознаками патологічного стану економіки України.

За результатами проведеного аналізу автори наголошують, що в першу чергу, ці негативні процеси є результатом не підготовленого ані

інституційно, ані організаційно, різкого переходу від моделі планового управління економікою до надто ліберальної системи управління, у результаті чого була ліквідована система стратегічного планування розвитку країни. У зв'язку з цим була суттєво послаблена роль усвідомленого та науково обґрунтованого державного впливу на формування основних синтетичних показників, що характеризують розвиток економіки України.

Все викладене вище свідчить не лише про недосконалість нині діючої економічної системи, а й про її ущербність, неминучий та очікуваний вже у короткостроковій перспективі крах. Безумовно, за умови, якщо відповідні заходи не буде вжито у найскоріші терміни.

Таким чином, існує об'єктивна необхідність заміни нині діючої моделі на іншу – більш ефективну і прогресивну, а саме – стратегічно визначену, інституційно-впорядковану, та інноваційно-орієнтовану.

Основними ознаками цієї моделі мають стати:

- системне і послідовне виконання державою функції суб'єкта інституційних, публічно-правових, економіко-регуляційних відношень у реалізації завдань стратегічного розвитку та коригуванні його темпів і пропорцій;
- посилення впливу демократичних інституцій на економічну політику (дерегуляція економіки, прозора приватизація, демонополізація і націоналізація стратегічно важливих об'єктів, в першу чергу, – інфраструктурних, детінізація економіки тощо);
- впровадження політики довгострокових (стратегічних) пріоритетів розвитку програмно-цільового і адресного типу;
- модернізація реального сектору економіки з визначеною стратегією нарощування питомої ваги 5-го і 6-го технологічних устроїв до 30–35% у загальній структурі національної економіки, що життєво необхідно для забезпечення стабільних і високих темпів зростання, в першу чергу, інклюзивного;
- формування незалежної фінансової, фінансової та грошово-кредитної політики;
- неухильне дотримання принципу національного економізму у формуванні зовнішньоекономічної політики як основи реалізації державою функції суб'єкта міжнародних відносин;
- задоволення внутрішнього попиту за рахунок модернізації і розвитку внутрішнього виробництва.

Це мінімально необхідний порядок формування національно прагматичної стратегії розвитку, який забезпечує умови розвитку вітчизняної системи

підприємництва на засадах справедливої конкуренції, наслідком якої є вирівнювання техніко-технологічної асиметрії вітчизняного виробництва кінцевої продукції і реалізація потенційних конкурентних переваг економіки України на світових ринках.

Найбільш важким питанням при формуванні напрямів реалізації нової моделі розвитку є визначення пріоритетів економічного розвитку та формування нового інституційного механізму.

Невиконання цих завдань у найближчий час, на думку авторів, неминуче призведе до подальшого поглиблення патологічних процесів в економіці та соціальній сфері, що, в свою чергу, може поглибити вже існуючі протиріччя у розвитку економічної та соціальної систем, посилення дії відцентрових сил і, як результат, призвести навіть до розпаду країни.

Список використаних джерел

1. Манцуров І. Г. Інституційне планування в системі державного регулювання економіки: монографія / І. Г. Манцуров. – К.: НДЕІ, 2014. – 457 с
2. Манцуров І. Г. Макроекономічна статистика, том 1. Підручник для вищ. навч. закл. / І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. Г. Манцурова. – К.: КНЕУ, 2013. – 325 с
3. Норт Д., Институты, институциональные изменения и функционирование экономики, М., 1997: Начала, гл. 1, 9–11.
4. Нуреев Р. М. Экономика развития: модели становления рыночной экономики—М.: Норма, 2008. — 640 с.
5. Прогнозування індикаторів, порогових значень та рівня економічної безпеки України у середньостроковій перспективі; аналіт. доп./ Ю. М. Харазішвілі, Є. В. Дронь. – К.: НІСД, 2014. – 117 с.
6. Стиглиц Дж. Ю. Экономика государственного сектора. Пер. с англ. — М.: МГУ, ИНФРА, 1997. — 639 с.
7. Тодаро М. П. Экономическое развитие — М.: Юнити, 1997—671 с.
8. New Approaches to Economic Challenges: A sustainable and inclusive growth agenda, ©OECD Yearbook 2015, www.oecd.org/naec

References

1. Mantsurov I.G. Makroekonomichna statistika, tom 1. Pidruchnyk dlya vyschyh navchalnyh zakladiv / Mantsurov I.G., Yerina A.M., Mazurenko O.K. ta in.; za red. d-ra ekonom. nauk, prof. Mantsurov I.G. — K.: KNEU, 2013. — 325 s.
2. Mantsurov I.G. Institutsiyne planuvannya v sistemі derzhavnogo reguluvannya ekonomiki: monographia / Mantsurov I.G. — K.: NDEI, 2014. — 457 s.

3. North D. Institutions, institutional change and economic performance. — New York: Cambridge University Press, 1990. — 152 p.

4. Nureev R. Ekonomika razvitiya: modeli stanovleniya rynochnoi ekonomiki. — M.: Norma, 2008. — 640 s.

5. Prognozuvannya indikatoriv, porogovih znachen ta rivnya ekonomichnoyi bezpeki Ukrainy v serednostrokoviyperspektyvi; analit. dop./ Kharazishvili Y.M., Dron E.V. — K.: NISD, 2014. — 117 p.

6. Stiglitz Joseph E. Economics of the public sector. (Third edition) — New York / London: W. W. Norton & Company, 1999. — 823 p.

7. Todaro M. Ekonomicheskoye razvitiye. — M. Yuniti, 1997 — 671 s.

8. New Approaches to Economic Challenges: A sustainable and inclusive growth agenda, ©OECD Yearbook 2015, www.oecd.org/naec

Дані про авторів

Манцуров Ігор Германович,

д.е.н., професор, член-кореспондент НАНУ, Інститут системних статистичних досліджень, м. Київ, Україна
e-mail: imantsurov@gmail.com

Сігайов Андрій Олександрович,

д.е.н., професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна
e-mail: a.sigayov@kpi.ua

Храпунова Яна Володимирівна,

к.е.н., ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна
e-mail: yakhrapunova@gmail.com

Данные об авторах

Манцуров Игорь Германович,

д.э.н., профессор, член-корреспондент НАНУ, Институт системных статистических исследований, г. Киев, Украина

e-mail: imantsurov@gmail.com

Сигаёв Андрей Александрович,

д.э.н., профессор, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского», г. Киев, Украина

e-mail: a.sigayov@kpi.ua

Храпунова Яна Владимировна,

к.э.н., ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», г. Киев, Украина

e-mail: yakhrapunova@gmail.com

Data about the authors

Igor Mantsurov,

Doctor of Science in Economics, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Institute for System Statistical Studies, Kyiv, Ukraine

e-mail: imantsurov@gmail.com

Andrii Sigayov,

Doctor of Science in Economics, Professor, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kiev Polytechnic Institute», Kyiv, Ukraine

e-mail: a.sigayov@kpi.ua

Yana Khrapunova,

PhD in Economics, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine

e-mail: yakhrapunova@gmail.com

DOI: 10.5281/zenodo.3245059

ПРЕДБОРСЬКИЙ В.А.

Протиріччя двоїстості базових інституцій в Україні як причина тінізації їх розвитку

Предметом дослідження є теоретичні аспекти розвитку тіньової владної структури як феномена незавершеної модернізації в інформаційну еру, закономірностей її викривлень, двоїстості, тіньових гібридних впливів, прискорення розвитку криміногенних макромеханізмів тіньового перерозподілу власності та влади, як гальмівних факторів розвитку.

Метою дослідження є подальше дискурсивне вивчення сутності та причинного комплексу тіньових аспектів владних процесів, у тому числі двоїстості тіньової верхівки серед множини тіньових паралельних просторів, як факторів посилення інноваційно-криміногенних явищ у владній сфері – системи гальмівних, ретроградних факторів поступу.

Методи дослідження. У роботі застосовано сукупність наукових методів і підходів, у тому числі системний, історичний, логічний, що дозволило забезпечити концептуальну єдність і ефективність дослідження.